

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2020 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący	Sędzia SO Paweł Lasoń
Protokolant	st. sekr. sądowy Renata Brelikowska

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2020 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa **O. C.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)**

o rentę

1. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - Wojewody (...) na rzecz powoda O. C. kwotę 30.414,35 (trzydzieści tysięcy czterysta czternaście złotych trzydzieści pięć groszy) **renty z tytułu utraty zdolności do pracy skapitalizowanej** za okres od dnia 1 lutego 2016 roku do dnia 31 maja 2019 roku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 maja 2019 roku do dnia zapłaty,

2. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - Wojewody (...) na rzecz powoda O. C. kwotę rentę z tytułu **utraty zdolności do pracy** za okres:

a) od dnia 1 czerwca 2019 roku do dnia 31 grudnia 2019 roku w kwocie po **755,88** (siedemset pięćdziesiąt pięć złotych osiemdziesiąt osiem groszy) miesięcznie;

b) od dnia 1 stycznia 2020 roku do dnia 29 lutego 2020 roku w kwocie po **895,62** (osiemset dziewięćdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt dwa grosze) miesięcznie;

c) od dnia 1 marca 2020 roku do dnia uprawomocnienia się wyroku w kwocie po **395,62** (trzysta dziewięćdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt dwa grosze) miesięcznie;

d) od dnia uprawomocnienia się wyroku i na przyszłość w kwocie po **895,62** (osiemset dziewięćdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt dwa grosze) miesięcznie;

- płatne z góry do dnia 10 – go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;

3. oddala powództwo w pozostałej części;

4. znosi wzajemnie koszty procesu między stronami i nie obciąża powoda O. C. obowiązkiem uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kosztów sądowych od oddalonej części powództwa.

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 31 stycznia 2019 roku O. C. reprezentowany przez opiekuna prawnego wystąpił o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 70.137,64 zł tytułem renty wyrównawczej za okres od stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2018 roku wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie poczynając od daty wytoczenia powództwa do dnia zapłaty, zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 2.853 zł tytułem renty wyrównawczej płatnej do 10-go dnia każdego miesiąca poczynając od 1 stycznia 2019 roku wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa reprezentowany przez Wojewodę (...) zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wniósł m.in. o odrzucenie pozwu jako złożonego z naruszeniem art.199 § 1 pkt 2 k.p.c. ewentualnie w przypadku wydania postanowienia o odmowie odrzucenia pozwu o oddalenie powództwa w całości. Nadto pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. (k.97-104)

Prawomocnym postanowieniem z dnia 5 grudnia 2019 roku Sąd oddalił wniosek o odrzucenie pozwu. (postanowienie z uzasadnieniem k.210-214)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

O. C. urodził się dnia (...) Obecnie ma 23 lata. Powód z uwagi na mózgowie porażenie dziecięce pod postacią spastycznego pasywnego niedowładu czterokończynowego z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim jest całkowicie zależny od osób trzecich. Na skutek niepostępującego uszkodzenia (...) doszło u powoda do nieprawidłowego rozkładu napięcia mięśniowego i wzajemnego unerwienia mięśni, co spowodowało zaburzenie odruchu postawy. Stan zdrowia powoda jest nieodwracalny, a długa i intensywne rehabilitacja może tylko poprawić standard jego życia. Stan zdrowia powoda nie rokuje poprawy.

Postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2015 roku powód został całkowicie ubezwłasnowolniony, a jego opiekunem prawnym stała się jego matka- B. K. (1).

(dowód: zeznania świadków J. C. k.241 verte-244, B. K. (1) k.244—246 verte, postanowienie o ubezwłasnowolnieniu z dnia 29 kwietnia 2015 roku k.11, dokumentacja w aktach sprawy IIC1035/03- opinia k. 6, karta informacyjna leczenia szpitalnego k.7-9)

Z powództwa O. C. przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...) toczyły się już postępowania sądowe.

Wyrokiem z 11 maja 2007 r., sygn. akt II C 1035/03 Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził na rzecz O. C. zadośćuczynienie i rentę na zwiększone potrzeby.

Podstawą uwzględnienia powództwa było ustalenie, że Skarb Państwa odpowiada za zaniedbania lekarzy, które doprowadziły do niedotlenienia mózgu powoda i są przyczyną aktualnego stanu zdrowia powoda.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z 11 maja 2007 r., II C 1035/03 wraz z uzasadnieniem wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 30 listopada 2007 r k.14., IACa 724/07 wraz z uzasadnieniem k.109-110 oraz k.111-142)

U powoda istnieje trwały uszczerbek na zdrowiu który uniemożliwia mu samodzielne funkcjonowanie. Na stałe pozostaje w pozycji leżącej, nie potrafi przewracać się na boki, a ruchy jego kończyn są minimalne i nieskoordynowane. Z powodem nie ma kontaktu słownego, przez co nie zgłasza żadnych potrzeb fizjologicznych. Jedyne kontakty jakie nawiązuje, to kontakty wzrokowe. Powód ma ograniczoną zdolność do połykania pokarmów i może spożywać tylko zmiśowane jedzenie.

Orzeczeniem z dnia 22 sierpnia 2002r. (...) ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w B. zaliczył O. C. do osób niepełnosprawnych od urodzenia się chłopca, początkowo orzeczenie wydano okresowo, a następnie orzeczeniem z dnia 18 maja 2015 roku na stałe. Orzeczeniem z dnia 1 października 2019 roku powód został uznany za osobę trwale niezdolną do samodzielnej egzystencji.

(dowód: orzeczenie o niepełnosprawności z dnia 22 sierpnia 2002 roku k.5 w aktach sprawy IIC 1035/03, orzeczenie z dnia 1 października 2019 roku ki 254-255, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 18 maja 2015 roku k.256-257)

Powód jest umysłowo upośledzony, ale pozostaje w niewielkim kontakcie z otoczeniem. Jego mózg pracuje w zakresie pojmowania świata i możliwości sprawdzenia co się dzieje, jest w stanie w miarę możliwości określić swoje potrzeby. Powód nie mówi, ale jest w stanie wyrazić jakieś uczucia za pomocą jęków, krzyków, zdaje się jednak wiele rozumieć. Powód nie jest w stanie czegokolwiek nauczyć się. Powód ma problemy z pamięcią, funkcjonuje na poziomie pamięci krótkotrwałej.

Jest całkowicie nieporadny manualnie i werbalnie nie pisze, nie rysuje, nie mówi. Zakres wiedzy i umiejętności powoda na pewnym poziomie utrwalił się i nie ulega poprawie.

Uczestnictwo powoda w zajęciach edukacyjnych oraz kontakt z podobnymi dziećmi, rówieśnikami czy dorosłymi odgrywa u powoda ogromną rolę rehabilitacyjną.

Rodzice dziecka nie zawarli związku małżeńskiego. Po urodzeniu dziecka rodzice powoda pozostawali w związku przez 5 lat.

Matka powoda pracowała zawodowo od 19 roku życia, aż do porodu. Jej wynagrodzenie w tamtych czasach pozostawało na przeciętnym poziomie i wystarczało na średni poziom życia.

Ze względu na stan zdrowia dziecka matka powoda od porodu korzystała z urlopu wychowawczego, a następnie przeszła na świadczenie pielęgnacyjne i nie podjęła już żadnej pracy.

Z uwagi na sprawowanie opieki nad niepełnosprawnym synem B. K. (2) nie może podjąć dodatkowej pracy. Powód wymaga stałej opieki i pomocy innych osób, nie posiada żadnych umiejętności.

Ojciec powoda J. C. ma 60 lat, ma wykształcenie średnie bez zawodu. Po ukończeniu liceum ogólnokształcące, zdał maturę z bardzo dobrym wynikiem i podjął studia w Szkole Głównej w W., gdzie został przyjęty bez egzaminów. Po pierwszym roku zrezygnował ze studiów z powodów finansowych i zaczął pracować jako monter w Elektrowni (...) do nadal. Aktualnie jest kierownikiem zmiany ruchu urządzeń nawęglania.

Z matką powoda, od czasu narodzenia dziecka przez 5 lat tworzyli rodzinę. O. nie ma rodzeństwa. Powód jest jedynym dzieckiem J. C.. Ojciec od narodzin syna tylko częściowo uczestniczy w w opiece nad dzieckiem.

Od 5 roku życia bezpośrednią opiekę nad powodem sprawuje matka. Ojciec powoda nigdy nie miał zasądzonych alimentów na O., ale od początku uczestniczył w kosztach jego utrzymania, przekazując powódce miesięcznie ok. przeciętnie ok.1500 złotych.

Pensja ojca powoda wynosi około 5400 złotych netto. Tak zarabiał przez wcześniejsze lata, ale obecnie awansował i otrzymuje 28% dodatek przedemerytalny, który wynosi ok. 3400 złotych.

Za 3 miesiące przechodzi na emeryturę.

(dowód: zeznania świadków J. C. k.241 verte-244, B. K. (1) k.244—246 verte)

We wcześniejszych latach toczyły się między stronami procesy o podwyższenie renty na zwiększone potrzeby zasądzonej wyrokiem z 2007 roku. W ostatnim wyroku Sąd Apelacyjny w Łodzi podwyższył rentę na zwiększone potrzeby powoda do kwoty 4831 złotych. Sąd ustalił że w żądaniu tym zawarte są koszty opieki w kwocie 2900 zł miesięcznie oraz stałe miesięczne wydatki związane z leczeniem i rehabilitacją w wysokości 1931 zł, co dało sumę 4831 zł.

(dowód: wyroki Sądu Okręgowego w Łodzi sygn. akt IIC14I/11 z 13 grudnia 2012 r., k.143 wraz z uzasadnieniem k.144 –171, wraz z uzasadnieniem, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 2 września 2013 r., I ACa 351/13 k.172-173, wraz z uzasadnieniem k. 174-196)

Orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 30 czerwca 2015 roku O. C. został uznany za osobę od urodzenia trwale i całkowicie niezdolną do pracy.

(dowód: Orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 30 czerwca 2015 roku k.51)

Decyzją z dnia 20 lipca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał O. C. prawo do renty socjalnej od dnia 13 maja 2015 roku na stałe. W okresie od 1 sierpnia 2015 roku wysokość renty wynosiła 643,02 zł, a od czerwca 2018 roku 878,12 zł. Od marca 2020 roku renta socjalna wynosi 1200 zł brutto (1025 zł netto).

Renta socjalna nie jest ograniczona kryterium dochodowym. Powód będzie ją otrzymywał do końca życia.

Od października 2019 roku matka powoda w ramach świadczenia uzupełniającego pobiera na syna 500 złotych, którego wypłata uzależniona jest od kryterium dochodowego. Wypłata tej kwoty jest uzależniona od dochodu (aktualnie jest to kryterium 1700 złotych brutto na osobę). Dochodem powoda jest jego renta socjalna. Innych świadczeń już nie otrzymuje.

Matka powoda otrzymuje świadczenie pielęgnacyjne w kwocie 1830 złotych.

Dodatkowo ojciec powoda przekazywał dotąd do rąk B. K. (1) kwotę ok. 1500 zł miesięcznie na utrzymanie powoda.

Wszystkie te kwoty są niemal w całości przeznaczane na wysokie koszty leczenia, rehabilitacji oraz opłaty za pomoc z tytułu opieki nad niepełnosprawnym powodem, wyżywienie, opłaty za bieżące utrzymanie mieszkania w którym powód mieszka wraz z mamą, zakup ubrań, środków czystości miesięcznie. Łączne koszty utrzymania, opieki, rehabilitacji, leczenia, wyżywienia matka powoda oszacowała na przekraczające kwotę 8.000 zł.

(dowód: decyzja o przyznaniu renty socjalnej k.52-54, decyzja o podwyższeniu renty socjalnej z dnia 1 marca 2017 roku k.54, decyzja z dnia 14 września 2018 roku k.55-56, decyzja z dnia 1 marca 2020 roku k.253 oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku i dochodach i źródłach utrzymania k81-85)

Oskarż C. obecnie ma 23 lat. Nie ma żadnego wykształcenia, a ze względu na znaczny stopień niepełnosprawności nigdy nie będzie mógł uzyskać żadnego wykształcenia nawet podstawowego. O. C. nigdy nie będzie mógł podjąć pracy zarobkowej, która pozwoliłaby na jego utrzymanie na przyszłość i uzyskanie z tego tytułu środków na codzienne funkcjonowanie.

Koszty leczenia, rehabilitacji i opieki nad powodem które pokrywa renta na zwiększone potrzeby zasądzone wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi.

Obecnie powód jest pod stałą opieką swojej mamy B. K. (1), która samotnie opiekuje się synem i dba o wszystkie jego potrzeby.

Matka powoda osiągnęła średnie wykształcenie i nigdy nie podjęła studiów wyższych. Od 1991 r. do 2003, kiedy to musiała zrezygnować z pracy, żeby w pełni poświęcić się opiece nad synem. W tym czasie była zatrudniona na stanowisku recepcjonistki w Przedsiębiorstwie (...) Spółka z o.o. w B..

We wcześniejszych latach matka powoda pracowała również w sklepie wielobranżowym na stanowisku sprzedawca, zaś potem w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) na stanowisku kontystki (tj. księgowej), a także na stanowisku referenta w Urzędzie Gminy w S..

(dowód: świadectwo pracy y 16.10.2003r. k.66, świadectwo dojrzałości k.73-74 , świadectwa pracy 29.06.1991r., 28.02.1990r., 31.01.1989r..k.67-69)

Najniższe miesięczne wynagrodzenie netto w gospodarce narodowej wynosiło w 2015 roku 1286 zł, w 2016 roku 1355,69 zł, w 2017 roku 1459,48zł, w 2018 roku 1530 zł, w 2019 roku 1634 zł, w 2020 roku wynosi 1920,62 złote.

Wysokość pobieranej przez powoda w latach 2015 do maja 2018 renty wynosiła 643,02 zł, a od czerwca 2018 do lutego 2020 wynosiła 878,12 zł. Od marca 2020 roku wysokość renty wynosi 1025 zł.

W okresie od lutego 2016 do grudnia 2016 różnica między wysokością najniższego miesięcznego wynagrodzenia obowiązującego w roku 2016 a otrzymywaną przez powoda rentą wynosiła 712,67 zł, w 2017 roku 816,46 zł, w 2018 roku od stycznia do maja 886,98, a od czerwca 2018 do grudnia 2018 651,88, od stycznia 2019 do grudnia 2019 755,88, w okresie styczeń luty 2020 roku różnica ta wynosiła (...),5 zł, a od marca 2020 roku do października 2020 roku - 395,62 złotych. W listopadzie i grudniu 2020 roku wynosić będzie 895,62 zł.

(okoliczności niesporne)

Sąd okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest uzasadnione co do zasady.

Stosownie do treści art. 444 § 2 k.c. jeżeli poszkodowany **utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej** albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub **zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość**, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia odpowiedniej renty. Powód żądał zasądzenia renty z tytułu utraty widoków powodzenia na przyszłość.

Zmniejszenie widoków powodzenia na przyszłość może być samoistną podstawą zasądzenia renty wyrównawczej, jeżeli istnieje **związek pomiędzy utratą szans a ograniczeniem na przyszłość** – w stosunku do sytuacji przed szkodą – możliwości zarobkowych, przy zachowanej (choćby całkowicie) przez poszkodowanego zdolności do pracy (np. oszpeccenie aktora, zmniejszenie sprawności trenera sportowego itp.). Często jednak przesłanka ta będzie towarzyszyła innym podstawom przyznania renty, w szczególności w cięższych przypadkach uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, stanowiąc dodatkową okoliczność uzasadniającą zasądzenie świadczeń rentowych w odpowiedniej wysokości (np. jeżeli sam fakt doznanego kalectwa zmniejsza obiektywnie szanse podjęcia pracy w zawodzie dotychczas wykonywanym przez poszkodowanego).

Renta z art. 444 k.c. nie ma charakteru alimentacyjnego, lecz wyłącznie odszkodowawczy i przesłanką jej ustalania nie może być koszt utrzymania osoby poszkodowanej, ale wyłącznie odszkodowanie za utratę zdolności do pracy (za utratę zarobków) (tak: por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 grudnia 1977r., IV CR 486/77,LEX nr 8042).

Żądania zasądzenia renty z art. 444 § 2 k.c. obok renty na zwiększone potrzeby (którą powód otrzymuje) obejmują również rentę wyrównawczą, stanowiącą różnicę zarobków jakie powód mógłby osiągnąć, gdyby nie doszło do szkody, ale także rentę z tytułu utraty widoków powodzenia na przyszłość.

W piśmiennictwie wskazuje się, że nie jest możliwe zasądzenie renty, w momencie gdy szkoda, która jest podstawą ustalenia renty, jeszcze nie nastąpiła. Szkoda ta powinna bowiem już istnieć w momencie wydawania orzeczenia w tym przedmiocie. Z tych też powodów nie jest dopuszczalne zasądzenie renty z powodu utraty częściowej lub całkowitej zdolności do pracy na rzecz małoletniego, który jeszcze nie pracował, jeżeli nadal pozostaje w wieku uniemożliwiającym podjęcie zatrudnienia. W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 17.6.1963 r., III CO 38/62, OSNCP 1965, Nr 2, wskazano, że osobie, która doznała uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, a która w chwili orzekania o

żądaniu renty ze względu na swój wiek nie byłaby jeszcze zdolna do pracy zarobkowej, nie przysługuje roszczenie o rentę z powodu utraty zdolności do pracy zarobkowej lub zmniejszenie widoków powodzenia w przyszłości.

Takie roszczenie powstaje dopiero z momentem w którym poszkodowany byłby zdolny do osiągania zarobków.

Istnieje również związek istniejący pomiędzy art. 444 § 2 i 3, a ponadto na fakt, że również w stosunku do małoletniego może się aktualizować przesłanka w postaci utraty widoków na przyszłość, np. w postaci niemożliwości wyboru kierunku kształcenia zgodnego z wcześniejszymi predyspozycjami osoby małoletniej. W wyroku Sądu Najwyższego z 19.12.2013 r., II CSK 179/13, L., wskazano, że W sytuacji, gdy poszkodowany na skutek doznania uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia w okresie małoletności nie mógł zdobyć odpowiedniego wykształcenia i zawodu, za podstawę określenia renty odszkodowawczej należy z reguły przyjąć przeciętne zarobki, osiągane przez pracowników w danym okresie czasu. Brak jest bowiem podstaw do wysuwania odmiennych hipotez, chyba że wyjątkowe okoliczności (np. stwierdzono szczególne talenty czy uzdolnienia małoletniego w określonym kierunku) pozwalałyby na inne wnioskowanie.

W przypadku powoda roszczenie o zasądzenie renty z uwagi na utratę zdolności do pracy w istocie zlewa się z żądaniem zasądzenia renty z tytułu utraty widoków powodzenia na przyszłość, bowiem powód był małoletnim, który w wyniku zdarzenia szkodzącego stracił możliwość podjęcia pracy zarobkowej w przyszłości.

Ustalenie wysokości renty należnej takiemu małoletniemu wymaga oszacowania zarobków, jakie mógłby osiągnąć, gdyby nie wyrządzono mu szkody, jednak w stosunku do małoletniego, który nie rozpoczął jeszcze pracy zarobkowej, trudno jest przewidzieć, jaki w przyszłości wykonywałby zawód i jakie osiągał z tego tytułu dochody. W celu oszacowania prawdopodobnych zarobków, jakie osiągałby małoletni, należy wziąć pod uwagę jego talenty, zainteresowania i uzdolnienia, a w przypadku ich braku, za podstawę określenia renty odszkodowawczej należy przyjąć zarobki przeciętne (tak SN w wyr. z 8.11.1977 r., I CR 380/77, L.).

Tego typu problematyka była przedmiotem zainteresowania doktryny. P. S. w Komentarzu do Kodeksu Cywilnego pod redakcją K. O. wskazywał, że „nie powinno budzić wątpliwości, że jeśli zdarzenie szkodzące miało miejsce w okresie, gdy małoletni nie rozpoczął jeszcze pracy zarobkowej, renta z tytułu pozbawienia lub ograniczenia zdolności zarobkowych przyznawana będzie za okres, w którym poszkodowany podjąłby aktywność zawodową. Jeżeli powództwo z żądaniem zapłaty renty wniesione zostało zanim poszkodowany mógłby podjąć pracę zarobkową, sąd może postąpić dwojako. Po pierwsze, nie jest wykluczone zasądzenie renty na przyszłość – świadczenie takie stanie się wymagalne dopiero z chwilą, gdy poszkodowany prawdopodobnie rozpocząłby pracę zarobkową (np. z chwilą ukończenia 18. roku życia). Po drugie, możliwe jest wydanie wyroku ustalającego odpowiedzialność za wszystkie skutki zdarzenia szkodzącego, które ujawnią się w przyszłości [uchw. SN (7) z 17.4.1970 r., III PZP 34/69, OSNCP 1970, Nr 12, poz. 217]. Orzeczenie takie przerywa bieg przedawnienia, natomiast zasądzenie renty z tytułu ograniczenia lub pozbawienia zdolności do pracy zarobkowej nastąpi dopiero z chwilą, gdy małoletni mógłby podjąć pracę zarobkową.”

Przenosząc te rozważania na stan faktyczny niniejszej sprawy należy dostrzec, że hipotetycznie możliwe do przyjęcia są różne daty wejścia powoda na rynek pracy. Oczywiście przy założeniu, że do szkody by nie doszło. Szkody eliminującej powoda z rynku pracy. Najwcześniejszą możliwą datą wejścia powoda na rynek pracy jest data osiągnięcia pełnoletniości i zakończenia szkoły. Można zakładać, że jego dochody w tym czasie nie byłyby wysokie. Całkowicie niemożliwym do przewidzenia jest jakiego rodzaju szanse powodzenia na przyszłość utracił powód. Niewątpliwie gdyby nie szkoda mógłby wtedy już rozpocząć pracę.

Powód urodził się w (...) roku. Gdyby był osobą zdrową, szkołę średnią ukończyłby mając 18 lat, a więc w czerwcu 2015 roku.

W większości krajów Unii Europejskiej przejście od edukacji do pracy dokonuje się między 18 a 24 rokiem życia. Średnia ta dla 27 krajów wynosi 20 lat. W Polsce według danych ZUS przeciętny wiek wejścia na rynek pracy zarówno dla kobiet jak i dla mężczyzn wynosi 22 lata. Polak wchodzi na drogę zawodową przeciętnie w wieku 23 lat. Wśród osób z wyższym wykształceniem przeciętny wiek rozpoczęcia aktywności zawodowej wynosi 25 lat. Wiek wejścia na rynek

pracy jest wypadkową wielu czynników. Najwcześniej na rynek pracy wchodzi osoby pozbawione wykształcenia, które zarabiają najniższe stawki. Późniejszy czas wejścia na rynek pracy wiąże się z na ogół z wyższymi kompetencjami i wykształceniem, co pozwala na uzyskanie wyższego wynagrodzenia.

Mając na uwadze poziom wykształcenia rodziców powoda (wykształcenie średnie) można byłoby przypuszczać, że takim samym lub wyższym wykształceniem legitymowałby się powód, gdyby nie doszło do wyrządzenia mu szkody w dniu jego porodu.

Gdyby z kolei przyjąć za twierdzeniami pozwu, że zarobki powoda oscylowałyby wokół przeciętnych zarobków w gospodarce należałoby uznać, że wejście powoda na rynek pracy nastąpiłoby w wieku około 25 lat.

Gdyby zaś uznać, że powód wszedłby na rynek pracy w najwcześniejszym możliwym terminie to brak podstaw do postawienia prognozy, że wówczas jego zarobki zbliżałyby się do zarobków średnich w gospodarce.

Dobrze widać to na przykładzie ojca powoda, który dość wcześnie zaczął pracować. Z czasem wysokość jego dochodów w porównaniu do średniej krajowej zaczęła wzrastać, dochodząc do poziomu znacznie przekraczającego przeciętne wynagrodzenie w gospodarce.

Ponadto coraz częstszą praktyką jest dorabianie przez uczącą się młodzież. Okoliczność ta powoduje, że osoby uczące się w pewnym (często niewielkim) zakresie rozpoczynają już pracę zawodową.

W ocenie Sądu należało zatem rozważyć, czy roszczenie renty nie było przedwczesne, skoro średni wiek wejścia młodych na rynek pracy jest wyższy niż data uzyskania pełnoletniości. W konsekwencji powództwo np.: do daty wyrokowania podlegałoby oddaleniu. Zdaniem Sądu rozważania powyższe wiązać z wysokością wynagrodzenia osób wchodzących na rynek pracy. Dla sądu oczywistym jest, że osiemnastolatek wchodzący na rynek pracy nie uzyskuje wynagrodzenia na poziomie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce. Pomijając okres poszukiwania pracy, to raczej na początku drogi zawodowej należy spodziewać się umowy czasowej na niepełny etat, lub tzw. stażu, który coraz częściej poprzedza pełne zatrudnienie. Ponadto wczesne wejście na rynek pracy to niższe kwalifikacje i niższe wynagrodzenie.

Wynagrodzenie na poziomie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce można osiągnąć dopiero po dłuższym czasie. W przypadku osób o wysokich kwalifikacjach poziom przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce można osiągnąć szybciej niż w przypadku osób bez kwalifikacji. Wiąże się to jednak z późniejszym czasem wejścia na rynek pracy (patrz. lekarze prawnicy, programiści).

Poszukując zatem najbardziej miarodajnego rozumowania pozwalającego ocenić roszczenia pozwu, należało dojść do wniosku, że na początku drogi zawodowej, powód mógł uzyskać, co najwyżej wynagrodzenie na poziomie najniższego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Z chwilą zakończenia edukacji miałby możliwość podjęcia zatrudnienia i skoro tak sam to widzi to nie sposób wywieść tezy przeciwnej, że nie miałby możliwości podjęcia pracy w tym wieku. Konsekwencją jednak takiej konstatacji jest przyjęcie wysokości wynagrodzenia jakie byłby w tym czasie uzyskać jako należnego na poziomie niewykwalifikowanego pracownika fizycznego. Oczywiście możliwe jest, że pewne osoby są w tym wieku zarabiać więcej, ale z drugiej strony są też osoby, które zarobiłyby w tym czasie mniej albo wcale.

Skoro zatem przyjmować, że powód rozpocząłby pracę z chwilą osiągnięcia pełnoletniości i wczesnego zakończenia nauki to jego wynagrodzenie w najbliższych latach nie odbiegałoby znacząco od wysokości najniższego wynagrodzenia w gospodarce. Poziom średniego wynagrodzenia w gospodarce narodowej powód byłby w stanie osiągnąć dopiero w wieku około trzydziestu lat. Ustalenie tej okoliczności należałoby wiązać z koniecznością przeprowadzenia analizy struktury wiekowej osób osiągających ten poziom wynagrodzenia.

Żądanie zatem renty z tytułu niezdolności do pracy i utraty widoków powodzenia na przyszłość bazuje na kwocie najniższego wynagrodzenia w gospodarce narodowej pomniejszonego o wartość renty socjalnej jaką powód otrzymywał.

Mając na uwadze, że roszczenie o rentę obejmowało kilka okresów i różne kwoty za poszczególne okresy, zasadnym było skapitalizowanie tego roszczenia za wcześniejsze okresy. Sąd uwzględnił przy tym zmiany wynikające z faktu pobierania bądź nie świadczenia pielęgnacyjnego, jak i zmiany wysokości poszczególnych parametrów (najniższego wynagrodzenia, renty socjalnej i dodatku w postaci świadczenia uzupełniającego).

Szczegółowe wyliczenie przedstawia się następująco:

Rok		najniższe	netto	renta	świadczenie	różnica	
		wynagrodzenie		socjalna	uzupełniające		
2015	6	1750	(...),16				
	7		(...),16				
	8		(...),16	643,02		0	
	9		(...),16	643,02		0	
	10		(...),16	643,02		0	
	11		(...),16	643,02		0	
	12		(...),16	643,02		0	
2016	1	1850	(...),69	643,02		0	
	2		(...),69	643,02		712,67	
	3		(...),69	643,02		712,67	
	4		(...),69	643,02		712,67	
	5		(...),69	643,02		712,67	
	6		(...),69	643,02		712,67	
	7		(...),69	643,02		712,67	

	8		(...),69	643,02		712,67	
	9		(...),69	643,02		712,67	
	10		(...),69	643,02		712,67	
	11		(...),69	643,02		712,67	
	12		(...),69	643,02		712,67	
2017	1	2000	(...),48	643,02		816,46	
	2		(...),48	643,02		816,46	
	3		(...),48	643,02		816,46	
	4		(...),48	643,02		816,46	
	5		(...),48	643,02		816,46	
	6		(...),48	643,02		816,46	
	7		(...),48	643,02		816,46	
	8		(...),48	643,02		816,46	
	9		(...),48	643,02		816,46	
	10		(...),48	643,02		816,46	
	11		(...),48	643,02		816,46	
	12		(...),48	643,02		816,46	
2018	1	2100	1530	643,02		886,98	
	2		1530	643,02		886,98	
	3		1530	643,02		886,98	

	4		1530	643,02		886,98	
	5		1530	643,02		886,98	
	6		1530	878,12		651,88	
	7		1530	878,12		651,88	
	8		1530	878,12		651,88	
	9		1530	878,12		651,88	
	10		1530	878,12		651,88	
	11		1530	878,12		651,88	
	12		1530	878,12		651,88	
2019	1	2250	(...)	878,12		755,88	
	2		(...)	878,12		755,88	
	3		(...)	878,12		755,88	
	4		(...)	878,12		755,88	suma
	5		(...)	878,12		755,88	(...),35

Wysokość renty w okresie od 1 czerwca 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku wyliczono następująco:

Rok		najniższe	netto	renta	świadczenie	różnica	
		wynagrodzenie		socjalna	uzupełniające		
2019	6		(...)	878,12		755,88	

Wysokość renty w okresie od 1 marca 2020 roku wyliczono następująco:

Rok		najniższe	netto	renta	świadczenie	różnica	
		wynagrodzenie		(...)	uzupełniające		
2020	3		1920,62	(...)	500	395,62	

Wysokość zaś renty na przyszłość wyliczono z uwzględnieniem, że powód zostanie pozbawiony świadczenia wyrównawczego w kwocie 500 złotych jak uzależnionego od kryterium dochodowego, które ze względu na zasądzoną rentę zostanie przekroczone:

Rok		najniższe	netto	renta	świadczenie	różnica	
		wynagrodzenie		(...)	uzupełniające		
2020	12		1920,62	(...)		895,62	

Poczyniona przez Sąd ocena uwzględnia również regulację wynikającą z art. 322 k.p.c. zgodnie, z którą jeżeli w sprawie o naprawienie szkody, o dochody, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia lub o świadczenie z umowy o dożywocie sąd uzna, że ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy. Roszczenie rentowe jest świadczeniem towarzyszącym żądaniu naprawienia szkody i bardzo dokładne jego określenie nie zawsze jest możliwe, tym bardziej jeśli oparte jest na tak nieuchwytnych kwestiach jak w niniejszej sprawie.

Na koniec warto jeszcze wskazać, że fakt wydatkowania przez rodziców własnych środków finansowych przeznaczanych na utrzymanie dziecka (o charakterze alimentacyjnym) pozostaje bez wpływu na roszczenie rentowe z tytułu utraty możliwości zarobkowych i widoków powodzenia na przyszłość.

Na przyszłość, aby uniknąć ciągłych procesów o podwyższenie świadczenia rentowego warto rozważyć wypracowanie mechanizmu automatycznej waloryzacji świadczenia rentowego (bazując chociażby na powyższym mechanizmie wyliczeń).

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o zdanie pierwsze art. 100 k.p.c. uznając, że żadna ze stron nie utrzymała się ze swoim stanowiskiem, a szczególny charakter sprawy zależny od oceny sądu uzasadniał takie rozliczenie.